

KOLOZSVÁRI KIR. ÜGYESZSÉG
JUL. 12.

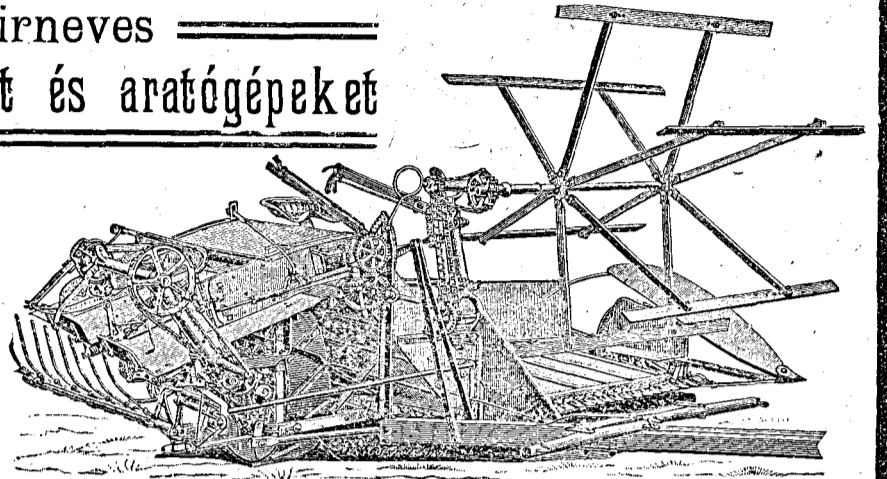
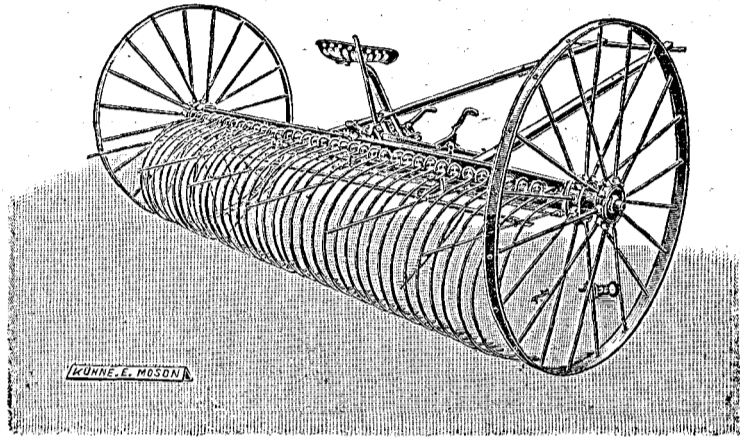
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1911. Junius 18.

25. SZÁM.

Szénagereblyéket, hirneves
OSBORNE fűkaszálógépeket és aratógépeket
szállit:

2012

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.
Fiókraktárak: Debrecen, Kaposvár, Temesvár.

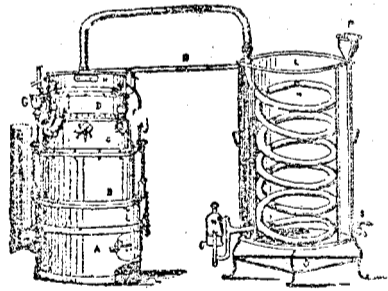
Uj gyártási ág: Motorhajtásu cséplőkészletek 3-20 lóerőig.

Az ezredéves országos kiállításon nagy éremmel, I. Szegedi és II. Pozsonyi mezőgazdasági kiállításon 3 ezüst éremmel kitüntetve.

Legujabb gyümölcs-, törköly és borseprű-lepároló készülékek,

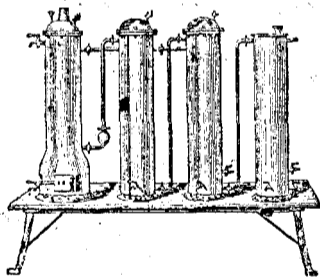
duplafőző kazánok vízfürdővel, kozmásodás lehetetlen, mert a cefre teljesen vízben lesz főforralva. Egyszerű keverővel ellátott és tengelyen fordítható, könnyen és gyorsan kiüríthető főzőkazánok, mindennemű pálinka és cognacfőző kazánokat szállit és gyári berendezések felszerelésére ajánlja magát

Gállik Lajos rézművesmester üzlete
BUDAPEST, VII., Kertész-utca 8. szám.

Képes árjegyzéket bérmentve küld.

2598

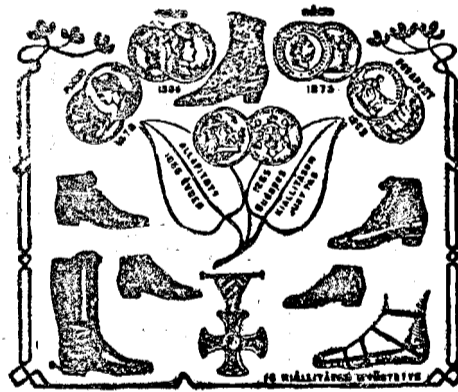

Ócska reze folyó árban becserél.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült

FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

2019

Gazdátársaink sz. figyelmébe ajánljuk, hogy

rézgálicot,

rézkenport,

permetezőket.

kénporfúvókat,

cséplési szenet,

zsákokat,

ponyvákat,

olajokat

2336 II

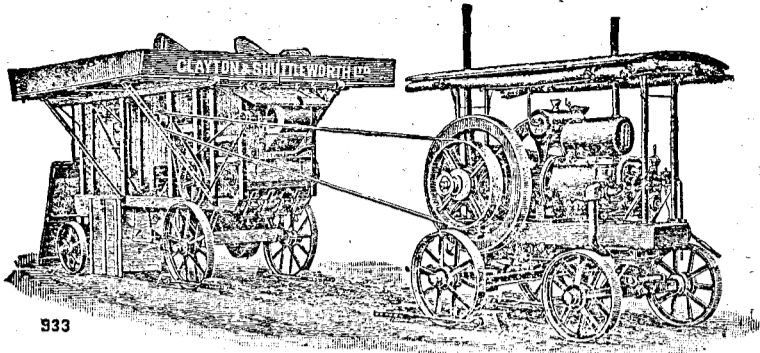
továbbá

m ü t r á g y á t

:: állandóan raktáron tartunk s legjutányosabban szállitunk. ::

Tessék ajánlatot kérni

Székely Gazdák Szövetkezete Marosvásárhely.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Erdeelyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám.
 Dr. Osztián Olivér és Társai
 Sürgönyeim: Coloniále Kolozsvár.

Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

2485

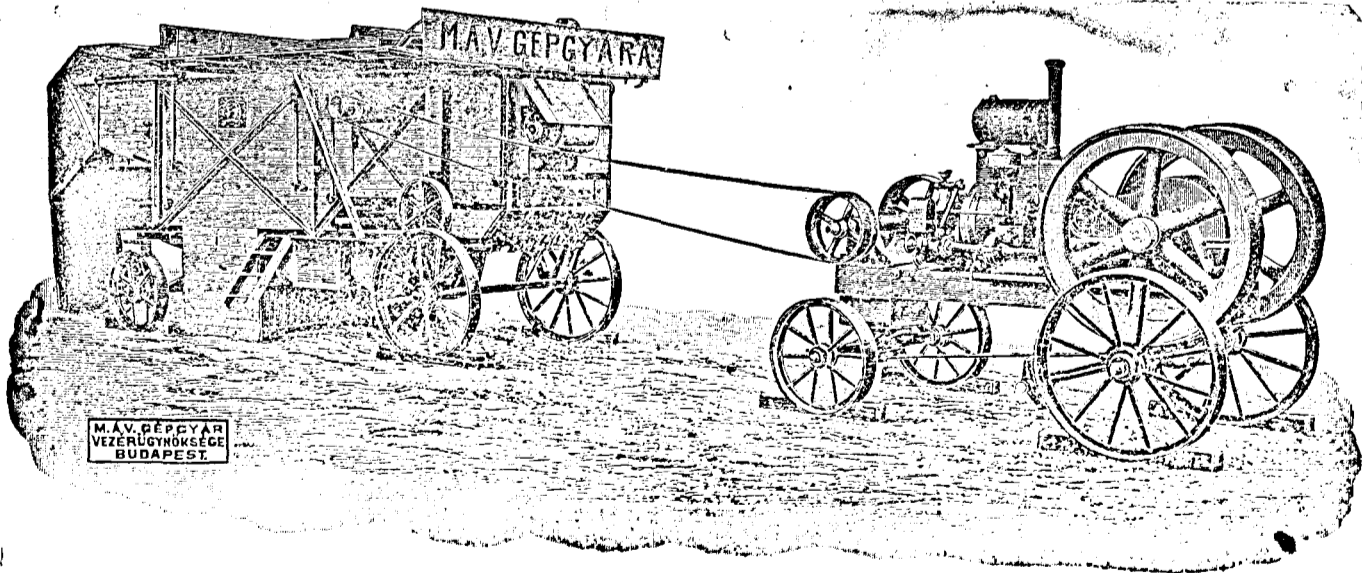
Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

túlszárnyalnak minden más gyártmányt.

2021

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügnöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Erdélyi állattenyésztésünk, tekintettel a népies tenyésztésre. <i>Csontos Miklós</i>	303
A káliumsókról szóló 1911. évi VII. t. c. ismertetése. <i>Török Bálint</i>	304
A lucerna termesztése. <i>Gáspár József</i>	304
Irodalmi szemle	305
Kisebbszakközlemények	306
Kormányintézkedések	307
Vegyes közlemények	307
Hirdetések	

Erdélyi állattenyésztésünk, tekintettel a népies tenyésztésre.

Állattenyésztésünk fejlődésével számot kell vessünk azzal, hogy a köztenyésztés, illetve népies állattenyésztésünk mily irányban haladjon előre, hogy elérje a tökélynek azt a bizonyos fokát, amely kívánatos lenne, hogy elérjék.

A mi Erdélyünk hegyes-völgyes különleges fekvésű, különböző időjárású vidékein természetesen az állattenyésztést sem lehet egy irányba terelni, mert mindazon életfeltételek is különböznek, amelyek annak haszonhajtó voltát irányítják. Mégis hazarészünk legfőbb jövedelmi forrását az innen kivitt járműokrok adják és ugyancsak az e célra tovább nevelendő borjúk szolgáltatják. Másodsorban jön a városok körül az elárusított tej és tejtermékek jövedelmezősége. Harmadsorban pedig a levágásra hizlalt és javított állatok értékesítése.

Kívánatos tehát az, hogy minden vidék állatait oly irányban fejlessze és nemesítse, amely irány, az ő speciális vidéki körzetének leginkább megfelel és ezekben a körzetekben lehetőleg arra törekedjék, hogy azon a vidéken az állatállomány az egyöntetűségnek bizonyos fokára fejlődjék. Természetes cél ez, mert így az ilyen fajta állatot vásárolni szándékozó tudja előre, hogy mely vidéken minő formájú, csontozatu, tejelő képességű, stb., az ő kívánalmainak megfelelő állatokat hol és mely vásárokon szerezheti be. Továbbá az állattenyésztő közönségben felkelti a versengési kedvet arra, hogy az azon a vidéken keresett tenyésztési irányt betartsa, fejlessze, hogy így azok értékesítésénél ő is a legjobb árakat érhesse el.

Mivel állattenyésztésünk legtöbbet adó jövedelmi forrását az igás-ökör nevelés adja,

álljunk meg kissé ennél a pontnál és nézzük meg, milyen is az az ökör, amiért idejönnek erdélyi országrészünkbe, hogy azt megvásárolják és elvigyék drága pénzen az ország távolabbi részeibe, sőt nagy részét Csehországba, ahol pedig van elég hidegvérű ló, ami az ökröt pótolni mégsem bírja, de főleg nem pótolja a jó erdélyi magyar ökröt és nem is fogja soha kiszorítani, mert a lónak drága hám, szerszám kell, míg az ökör egy két forintos fa járommal épp oly terhet elvontat, mint az a hidegvérű nehéz ló, az ő drága szerszámjával, és az ökröt ha már kivénült, beállítva hizlalásra, ugyan azért az árért, mint a milyennel vették értékesíteni bírják, addig a drága ló, ha kivénült a lómészárszék részére felhasználva, a beszerzési árának alig 1/3 részét téríti vissza.

Nekünk tehát jól felfogott érdekünk, hogy a lóval a versenyt bátran felvehesse, ne legyen lusta, ne legyen túl nehéz, hanem mozgékony, hogy így munkában gyorsaság tekintetében se maradjon mögötte, legalább szembenézve ne, a hidegvérű nehéz lónak és ha valamivel mögötte is maradna, ez még nem döntene végérvényesen a ló javára, mert a lónak eltartása sokkal többbe kerül, mint a mi ökrünké, amely abraktakarmányt csak akkor lát, mikor hizóba lesz állítva.

Hogy ezt a kitűzött célt, t. i. a könnyű mozgást és jó erő kifejtést elérhessük és megtartsuk, szükséges, hogy az állat csontozatát el ne vékonyítsuk, túl finommá ne tegyük, az izomzatot pedig a kellő mozgás által erősítsük, hogy minél nagyobb erő kifejtésre legyen képes. Hiszen ha a csontozat vékony, gyenge, mire támaszkodik az az állat, hogy a terhet maga előtt tolja? mert a vékony csontozat azt nem is bírja meg, de a vékony csontozaton az izomzat is vékony, gyenge, erő kifejtésre csak mérsékelten képes és ha sikerül is azt az állatot hizlalás által mutatós gömbölyű formába hozni, az csak hus és faggyu, amire az erő kifejtése szempontjából semmi szükség nincsen.

Erős csontozatot pedig a köztenyésztésben csak úgy tarthatunk fenn, ha apaállatokul erős csontozatu izom-erős bikákat használunk és az így kapott növendék állatokat kellő táplálékban részesítjük. Szerencsére a mi kis Erdélyországunk talaja mészből nem igen szegény és így a nyert takarmányaink is a kellő mennyi-

ségű mésszel bírnak arra, hogy így állataink csontképződése ebben hiányt ne szenvedjen és azt hiszem éppen ez az oka annak, hogy az erdélyi ökör sokkal csontosabb, izmosabb, mint az alföldi, vagy tul a Dunán nevelt jószág. Ahol mégis kevés mésztartalmu takarmány terem, ott ajánlatos a növendék állatoknak 15—20 gramm precipitált foszforsavas meszet adni naponta, hogy a csont fejlődését elősegítse és a csontot erősebbé tegye; de ez inkább csak lápos, tőzeges, nedves helyeken termett takarmányok etetésénél lesz nálunk szükséges.

A csont erőteljes fejlődéséhez szükséges foszforsavat pedig bőven megkapják úgy a legelőn, valamint a vetett takarmányon tartott borjúk, mert legelőinken a herefélék nem igen hiányoznak, a vetett takarmányok közül is a legelterjedtebbek u. m. a lucerna, lohere, búkőny, baltacim tartalmazzák a kívánt mennyiségű foszforsavas meszet. Az izomzat fejlesztésére pedig a legelőn való mozgás, kivált a hegyi legelőken teljesen elegendő. Kisgazdáink nagyrésze az ökröborjút 2 1/2—3 éves korban ugyanis már mérsékelten jármozzák, ami pedig az izmok erőteljes kifejlődését hatalmasan elősegíti.

Az így felnőtt ökröért manapság szívesen fizetnek 4—4 1/2 éves korában páronként egy ezer koronát és a kiválóbbakért jóval többet is szívesen. Ökreinket szülő tehéntől, a kis tenyésztő a borjun kívül azt is elvárja, hogy háztartását tejjel is ellássa, hogy gyerekei részére a legfőbb táplálkozási szer meglegyen, ezt tekinteten kívül hagyni semmi szín alatt nem szabad, hanem a köztenyésztésnél, mint fontos tényezőt számításba kell venni és fejleszteni, t. i. a használatba veendő bikánál meg kell nézni az anyát is, hogy az minő tejelő, ha az anya a fél borju által elszoptatott tejen kívül, naponta 6—8 liter tejet adott, úgy az mint mérsékelt tejelő fajta és jó erős csontozatu, korrekt fejlődésű állat a köztenyésztést nagyon kedvezően fogja ivadékaival által szolgálni, mert tapasztalatból meggyőződtem, hogy a tejelő képességet az apaállat még inkább átörökíti, mint az anya.

Városok mellett és ahol tejgazdaságok, tejszövetkezetek vannak, természetesen az erős csontozat és izomzat rovására, a tejelő képességet kell fejleszteni, ezt pedig leginkább a jó tejelő tenyésztésből vásárolt bikák által le-

CSEPLÉSI SZÉNSZÜKSÉGLETTÜNKET

ugy az összes hazai,
mint porosz szenek-
ben legelőnyösebben

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

2003

BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZÁM

utján szerezhetjük be.

Saját érdekünkben kérjük már most árajánlatot!

het elérni és a tejelésnek megfelelő takarmányozás által; mert a tehén a takarmányt alakítja át tejjé és ha nem kap elég, a tej kiválasztására alkalmas takarmányt, hát bizony nem is adhat tejet még a legjobb tejelő tehén sem. Mig ha kellően takarmányozunk a gyengébb tejelő tehén is csak ad valamelyes tejet. A tejelő tehének ivadékai nál a takarmányozást épp olyan formában kell tartasuk, mint ha az a borju is tejelne, itt már gumós, vizenyős takarmányok etetését is igénybe kell venni, na még ehez egy kis korpa, mint abraktakarmány, jó széna, szecsakázott tengeriszár stb. vegyesen takarmányozva mérsékelt mozgás mellett a tejelő képességet nagyban előmozdítja. A jó tejelő tehén bizony vékonyabb csontozatu, a nyaka is vékonyabb, a szarvak sem mutatnak olyan tetszetős formát, de a magyar erdélyi fajta, teheneknél még ha jó tejelők is, nincs olyan idétlen hegedű nyak és fej, mint a tarka nyugati fajta jobb tejelő fajtáknál.

A hizóba állított mustra ökrük a simentali és más inkább husteremő állatoknak az igaz, hogy ugy súly gyarapodásban, mint a hus finomságára nézve, mögötte marad, de tekintetbe véve azt, hogy ökreink jórészt már kihasznált és elvénytelt korban lesznek beállítva, hát másképp nem is lehet ez, de ha fölszámítjuk, hogy minő munkát és minő rezszivel végeztek ökreink, hát végeredményiben számadásunk sokkal kedvezőbb lesz, mint a piros-tarka állatainkkal elért pénzbeli haszon.

Természetesen az erdélyi fajta magyar marhánál is sokban el kell tekintünk a formáktól és a hasznosítást kell szemelőtt tartasuk, mert lehet az az állat nagyon szép, mutatós, ha sem tej, sem izom erő, sem pedig hizalmassága a kellő mértékben nincsen meg, mig a formalizmus rovására lehet egy kitünő tejű és ennek dacára elég izmos állatunk, ami pénzbeli számításunkra jobban beválik mint az előbbeni.
Csontos Miklós.

A káliumsókról szóló 1911. évi VII. t.-c. ismertetése.

Az »Erdélyi Gazda« 23. számában volt ismertetve a földgázokról szóló 1911. évi VI. törvénycikk, melylyel kapcsolatosan és egyidejűleg hozatott a káliumsókról sszóó 1911. évi VII. t.-c. is, mely mindössze tizenegy §-ból áll. A káliumsókról szóló törvény is, mint a földgázokról szóló törvény, némi előnyöket biztosít a mezőgazdaságnak, épen ezért a törvénynek az általános, a kutatásra, kiaknázásra és a jövedelem egy részének felhasználására vonatkozó részleteit, röviden az alábbiakban ismertetjük.

Hogy a törvény biztosította előnyöknek a mezőgazdaság hasznát mikor fogja látni, az még a jövő titka. Káliumsó telepeink u. i. még nincsenek feltárva, de ha a geologusok számi-

tásaikban nem csalódnának és Erdélyben számottevő káliumsó telepekre találnának, nagy fontossággal birna ez ugy mezőgazdasági, mint nemzetgazdasági szempontból: Először, mert a gazdák olcsóbban jutnának a káliumsókhöz mint eddig, másodsor mert Németországtól való függésünket a káliumsó behozatal tekintetében csökkenthetnők, esetleg piaci vevőinek egy részét, idegen államokból is, magunkhoz vonzhatnók. Ugyanerre törekzenek Magyarországgal egyidejűleg az Észak-Amerikai Egyesült-Államok is, hol nagyobb összeget szavaztak meg most arra a célra, hogy a geológiai intézetek kísérleteket végezzenek a káliumsónak a jelenleg rendelkezésre álló ásványokból való kiválasztása céljából. Ezen kísérletek eredményeit esetleg Erdélyben is fel lehetne használni, ha a káliumsók nálunk is különböző kőzetek, vagy ásványokba foglaltan fordulnának csak elő.

A hazánkban talált káliumsót a törvény-1. §-a állami monopoliumnak nyilvánítja és kimondja, hogy ugy szilárd, mint cseppfolyós állapotban az állami sójövődék tárgya. A 8. §-ban foglaltak szerint azonban, e törvény nem vonatkozik a káliumsókat is tartalmazó ásványvizekre, de az ilyen ásványvizekből káliumsót előállítani tilos.

A 2. § értelmében idegen területen kutatni csak akkor szabad, ha a telek használati joga az érdekelt földtulajdonostól békés egyezés útján, vagy ennek nem sikerülte esetében, a bányatörvény 4. fejezete szerinti kisajátítási eljárás után már megszerzett.

A 3. § alapján: *a hazai ipar és mezőgazdaság érdekeinek kellő biztosításával, és különös figyelemmel arra, hogy a szükséges káliumsót a fogyasztók minél olcsóbban szerezhessék meg,* a pénzügyminiszter a kutatási és kiaknázási jogot másra is átruházhatja.

Aki birtokán káliumsóra talál, köteles arról a pénzügyi hatóságnak 8 napon belül jelentést tenni a törvény 5. §-a értelmében és a sótelepen minden munkát beszüntetni. A sótelepen végzett munkálatok költségeinek megtérítésére csak abban az esetben tarthat a földbirtokos igényt, ha az állam a telepet átveszi. A kártérítés összegét a bányahatóság határozza meg.

A törvény 9. §-a a mezőgazdaságra hasonló előnyös és kedvező intézkedést tartalmaz, mint a földgázokról szóló 1911. évi VI. t.-c. 18. §-a. A 9. § szerint u. i.: *»A káliumsók hasznosításából eredő állami tiszta jövedelem 10%-a a mezőgazdasági érdekelttség javára fordítandó.*

E célból a földművelésügyi miniszterium kezelésében külön közalap szervezendő, amelybe a 10%-os járulékot minden üzleti év lezárása után be kell szállítani.

Az alap rendeltetése: mezőgazdasági érdekek előmozdítása; első sorban azokón a vidékeken, ahol a káliumsók kiaknázása folyik.

Más, de szintén mezőgazdasági érdekek előmozdítására ez az alap csak annyiban használható fel, amennyiben az előbbi bekezdésben említett célra igénybe nem vétetik.

»Felhatalmaztatik a földművelésügyi miniszter, hogy az alap szervezetét, kezelését, amire nézve a mezőgazdasági érdekképviselői szerveknek megfelelő befolyás biztosítandó, valamint az alap felhasználásának irányelveit a mezőgazdasági érdekképviselői szervek meghallgatása után a pénzügyminiszterrel egyetértőleg rendeleti uton szabályzza.«

A törvény 10. §-ában foglalt büntető határozatok a földbirtokost csak annyiban érdeklík, hogy az a földbirtokos aki az 5. §-ban megtenni elmulasztaná, előirt jelentést 8 napon belül avagy a sótelepen a munkálatokat be nem szüntetné, 10 K-tól 100 K-ig, ismétlés esetén 20 K-tól 200 K-ig terjedő pénzbírsággal büntethető.

E törvény, kihirdetése napján, f. évi jan. hó 17.-én lépett életbe.

Török Bálint.

A lucerna termesztése.

Irta: Gáspár József.

VIII.

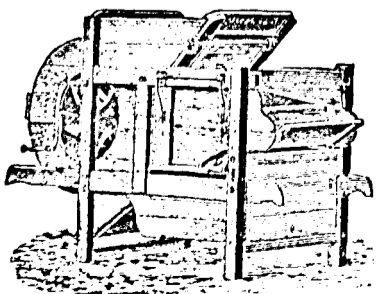
A levelek megmentésére irányuló eme törekvések első tekintetre fölöslegesnek látszanak, amennyiben ugy az ágasokról, mint a szekerekről és kazalokról lehullott leveleket össze lehet seperni, vagy gereblyézni, melyeket akár télire tehetünk el, akár azonnal fel-takarmányozhatjuk. Nem tagadható, hogy a lehullott leveleknek a téli takarmányozásra, gereblyével és seprűvel összegyűjtése, kevesebb munka és költségbe kerül, mint az imént leirt eljárások bármelyike. Csakhogy ezek a hullott levelek, ha közelebbről megvizsgáljuk, azonnal szembe tűnik, hogy homokkal, földdel és szeméttel vannak keverve, s ha a jászolba tesszük az állatok hozzá sem nyulnak, vagy csak annyit használnak fel belőle, hogy az az összegyűjtésre fordított munkát sem fizeti meg. Mig a szalma és sarju rétegek között a hullott levelek por és szemét mentesen kerülnek az állatok elé, melyeket azok izékelés nélkül el is fogyasztanak.

A kazalba, vagy boglyákba rakott lucernát fedjük be, az eső felfogása illetve elvezetésére, szalmával, leeresztve azt amennyire csak lehet az oldalokra is. A szalmával fődés azért szükséges, mivel a lucerna nem nyomul oly tömötten össze, mint mint a közönséges réti széna, körötte sok üreg marad, melyen az eső utat talál magának s mélyen behatol a kazalba, megpenészesítve és rothasztva az utjában átázott takarmányt.

Magtermesztés.

A lucernamag keresett piaci cikk, nagy árhullámszámú ritkán van kitéve, állandóan jól fizetik — ahol tehát erre a feltételek megvannak, meg kell ragadni az alkalmat a magtermesztésre is.

Magtermesztésre az első kaszálás után sarjadó termést hagyjuk meg. A lucernának évi első termése rendszeren igen buján fejlődik, megdül, kevés virága termékenyül, melynek

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kőrní.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

következése lesz, hogy kevés magot is köt. Az évi első termést egyébiránt azért sem tanácsos magnak hagyni, mivel ez adja a legnagyobb takarmánytermést, s ha ezt magnak hagyjuk meg, elvesztjük a lucerna évi takarmány-elsőt. Kedvező időjárás mellett ugyan, ha az első termést hagyjuk meg magyan, a magtermés betakarítása után is fejlődik valamelyes sarju termés, de az, tekintve mennyiségét messze mögötte marad az első kaszálásnak.

A második kaszálás is csak az olyan lucernában válik be magtermésre, amelynél a megdülés még esős időben is ki van zárva, tehát a takarmány természetére vetett kezdés lucernás csak elkövet, ha már ritkulni kezdett, a kiszántás előtt egy-két évvel. Ha tehát a magtermést állandósítani akarjuk, a takarmányterméstől külön választani kell, olyan helyet jelölve ki erre a célra, mely különben lucerna termesztésére elég alkalmas, de kevés televény tartalmánál fogva, a lucerna ritkább állásban marad s a megdülésnek kitéve nincsen.

Egy kis megdülés ugyan, bárhol természetesen a magot, mindenütt elszokott fordulni, a mag fejlődése után, melyet a mag sulya idéz elő, ez azonban minthogy nehéz sulya magtermésre mutat, nem kedvezőtlen jelenség, sőt ellenkezőleg — a jó termés előjele.

Magtermesztésre csak az olyan lucernákat jelöljük ki, melyeken a megdülés még a legesősebb időjárásban is ki van zárva. Ilyen lucernások a magas fekvéseken és az oldalas helyeken állíthatók elő, melyeket a csekély hozam miatt, takarmánytermesztésre fenntartani amúgy sem lehetne. Ezekre a soványabb talajokon a mag termesztését szánt lucernának, már első kaszálására is meghagyhatjuk magnak; sőt, ha a talaj száraz téli fekvésű, csak az első kaszálás hoz magot, a második a száraz déli fekvésen a legtöbbször annyira vissza marad fejlődésében, hogy magot kötni egyáltalában nem képes.

A magnak hagyott lucernát a termő helyen aranka mentesítés céljából, a midőn arasznyi nagyságra nőt, szoros vizsgálat tárgyává kell tenni s a talált foltokat a leirt módot azonnal kiirtani. A leirtüzetesebb vizsgálatot közvetlen a kaszálás előtt ejthetjük meg, amikor a levelek elszáradtak, a szárai is vékonyodni kezdek, minek következtében annyira megritkult, hogy a járás-keelés a termésbe okozható kár nélkül történhetik meg.

Az aranka szemmel tartásáról a kaszálás előtti vizsgálattal sem rázzuk le gondunkat, kiterjesszük azt a kaszálás alkalmával és a midőn az egész termés rendről-rendre kerül a kaszások elé. Hogy a kaszások az aranka sarkaljuk, tüzzünk ki minden talált aranka foltra 10—20 fillér jutalmat. A kaszáláskor talált aranka már annyira száraz, hogy azt petrolummal meglocsolva, minden további szárítás nélkül elégethetjük. Szorgalmazzuk is az égetést azon a helyen, hol találtatott annyival is inkább, mivel jelen esetben nemcsak az indák, hanem a magról való szaporodással is szembe állunk.

Az aranka irtásra alkalmat ad a cséplés is, amikor az adagotok és etetőik kezén újra megfordul az egész termés. Hogy itt is jobb kedvet és nagyobb figyelmet ébresszünk, a kaszásoknak adott jutalmat terjesszük ki a cséplő munkásokra is.

A maglucernát a teljes beérése állapotában kaszáljuk, melyet a csövek (hüvelyek) megfeketedése árul el. A korábbi kaszálás a

mag minőségét vonja le, mivel a lucerna nem „után érő” természetű.

A lekaszált rendeket lehet, sőt kell is azonnal kis boglyákba összegyűjteni, melyeket a szél feldöntése ellen biztosítandó, egy-egy boglyát körül rakjunk fel. 4—5 nap alatt a boglyák kiszáradnak, behordhatók s mindjárt csépelhetők is.

Cséplése, ha jól megszáradt és egy kissé közelebb állítjuk a kosarat a dobhoz, a cséplőgépek a rendes, a gabonacséplésre beállításával is elvégezhető. Különböző pedig a lucernát is, a lóhere cséplésére berendezésével a gépnek, verhetjük a legtökéletesebben ki. Tehát itt is előbb le kell venni a csöveket, s azután ezekből kifejteti a magot.

Az aranka mentesítésére megtettünk mindent, amit eddig az alkalmak megadtak, használjuk fel a kicséplést mag birtokában az utolsó alkalmat erre az által, hogy a magot az aranka rostákon eresszük át.

Ha az arankarostával végzett tisztítás után a lucerna rostáiban nem találunk arankát, jele annak, hogy az irtásra megadott alkalmak jól használtattak fel, s az aranka irtásával megbizottak lelkiismeretes a postosságban 1—2 arankamagot találunk, az az arankairtónak nem válik ugyan dicséretére, de azért a megtisztított magot nyugodtan vethetjük el, mivel nagy valószínűség szerint az arankarosta valamennyi arankamagot átszítálta. De ha mégis kerülne 1—1 arankamag a lucerna vetőmag közé, az ebből kelezhető 1—1 folt igen nagy feladat elé állít.

A sok takarmánnyal felfő gazdag talajon a megdülés, sovány talajon pedig a lucerna ritka állása miatt, nagy magtermést ritkán érhetünk el. A legnagyobb termés amit be mértem egy kat. holdról: 3 q. volt, de azt is csak egyetlen egy évben. Ha több évi átlagban: 1.5—2 q. magtermést érhetünk, magtermésről beszélhetünk s az ennyit termő talajok jövedelmezőleg alkalmazhatók magtermesztésre.

(Vége.)

IRODALMI SZEMLE.

A méhészet vezérfonala. Irta: *Rodicsky Jenő* dr. A »Közlelet Olcsó Könyvtára« kiadó szerző roviden, könnyen áttekinthető és mégis elég részletesen tárgyalja a méhészetre vonatkozó legszükségesebb tudnivalókat. A füzet két főfejezete: I. Elméleti rész, a méh természetrajzáról, II. Gyakorlati rész, a méh tenyésztéséről. Az első részben ismerteti a méhfajtákat, testének külső és belső szerkezetét, kifejedésének időtartalmát, a méhek szaporodását, rajzását, építkezését, mézgyűjtését, a méhek élősködőit, ellenségeit, betegségeit és az anyatlanságot. A gyakorlati részben ismerteti a méhek beszerzésére vonatkozó tudnivalókat, a méh lakások (kaptárok) berendezését és elhelyezését a különféle tenyésztési, ugymint rajoztatási, barkácsolási és műrajkésztési eljárásokat, az új családok kezelését, az átteleltetést, a különböző rendszerű kaptárokat, a méhészeti eszközöket, a méz és viasz kezelését és végül a méztermés fozásának módszereit. A méhtenyésztés a koczásdák szépen jövedelmező és nemesen szórakoztató mellékfoglalkozása, amelynek terjesztése és fejlesztése országos érdek; e cél indította a »Közlelet Olcsó Könyvtár« kiadó vállalatot a füzet kiadására, mely a kitűzött célnak

teljesen megfelel és mint ilyent; a legmelegebben ajánljuk úgy a kezdő, mint a gyakorlott méhészek figyelmébe. A csinosan kiállított és 33 ábrával díszített füzet ára 50 fillér. Megrendelhető a Pátria r.-t. szakkönyvkereskedésében, Budapest, Üllői-ut 25. sz.

Állatcsempészet a román és szerb határszélen. A szerb és román határon utóbbi időben történt állati ragályok behurcolása alkalmából, *Márk Gábor* m. kir. állatorvos egy füzetbe foglaltan, három fejezetben foglalkozik az állatcsempészet kérdésével. Az első fejezetben rámutat, hogy a romániai határon mennyivel nehezebb az állatcsempészet ellenőrzése, mint a szerb határon, hol a nyílt Dunán könnyebb azt ellenőrizni, mint a román határon levő erdők labirintjaiban, a havasok és hegysek szakadékaiknak százféle buvóhelylyel szolgáló vidékén.

A csempészet okául a nép szegénységét hozza fel, hogy a társzéli ország par excellence pásztor életet él, szántani való földjük alig van, ipart nem űznek, így tehát rá vannak szorulva az állatokkal való üzereedésre. A csempészet most már csökkent, de még meg nem szűnik egészen, addig nagy károk háramolhatnak ebből kifolyólag az országra, amilyen volt az ily módon behurcolt és országossá vált száj- és körömfájás.

Leírja a csempészetnek néhány módját, melylyel belopják a szerb határon az állatokat. A csempészek rendszerint az éj leple alatt működnek, úgy, hogy reggelre az eladás helyére érkeznek az állatokkal. Legegyszerűbb módja a csempészetnek, hogy őrizetlen területen áttérlik az állatokat s ha rajta csipik, az állatot behajtják a község házára, hajtó pedig vissza megy Romániába és a címzetes tulajdonost beküldi a község házára, ki ártatlan jámborsággal előadja, hogy már két nap óta keresi elvesztett jóságát, valjon nem hajtotta ki a törvény alapján leírása talált, az állatot a törvény alapján kiszolgáltatják, minthogy az »eltévedt állatok« tulajdonosaiknak kiadandók.

Az ilyen és hasonló módon — marhalevél hamisítással is — bejutott állatok megkárosítják a kincstárt a behozatali vám meg nem fizetésével, de sokkal nagyobb az a kár, amit az állategészségügyileg teljesen őrizetlenül bohózt állatok, a magukkal hozott ragályos betegségeikkel okoznak az ország állategészségügyének, gazdáinak és közvetve egész lakosságának.

A füzet második fejezetbe az állatcsempészet megszüntetése érdekében tett javaslatát tartalmazza a szerzőnek. Az állatcsempészet megszüntetése céljából javasolja, hogy a törzskönyvvezetésre kötelezett községekben a marhalevél kezelést, az állatok törzskönyvezését, a hus szemelet (ott hol állatorvos nincs) és tavaszi állatösszeírást a csendőrségnek erre a célra kiképzett altisztjei lássák el. A legelők zár alá kitéssenek és onnan az idény alatt csakis engedélylyel lehesen marhát elhajtani.

A harmadik fejezet a javaslat végrehajtási tervét tartalmazza, mely szerint a törzskönyvvezetésre kötelezett községek, kisebb-nagyobb körzetekre volnának beosztandók a helyi viszonyok tekintetbe vételével. A csendőrség ellenőrzését, 6 körzetet osztva a csendőrség ellenőrzésnek és ennek a 6 nagyobb körzetnek volna egy feügyelője, ki szintén állatorvos lenne és minden ügy az ő kezein menne át, hogy tudomással bírván minden mozzanatról, a kellő intézkedéseket mindenkor megtehesse.

A füzetben igen érdekesen van tárgyalva a csempészet ügye és aki olyassa, szorakozást

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékeltők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítenek és árban találhatók. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebéd- és futószőnyeg, gypaju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

is talál nem egy helyt a tanulságos kis füzetben. A benne foglaltak igen megszívlelendő dolgok és főként minket erdélyieket érint legközelebről, hogy a javasolt intézkedések mielőbb életbe léptethetők legyenek, mert első sorban Erdély marhaállománya szenved a határon behurcolt ragályoktól. T. B.

A m. kir. földmivelségi miniszter kiadványából nemrég 1910. 20 szám alatt megjelent egy vastag kányv »Magyarország földmivelsége az 1909. évben« cím alatt, melyben a kormány 1909. évi működéséről számol be 110 oldalon s 63 oldalon statisztikai adatokat közöl mező, erdő stb. gazdasági dolgokról. A tartalom a következő fejezetekre oszlik: I. Földmivélés és növénytermelés. II. Állattenyésztés. III. Ménesbirtokok, fürdők és egyéb állami gazdaságok. IV. Erdészet. V. Vízügyek. VI. Hegyvidéki, felvidéki és erdélyrészi akció. VII. Gazdasági munkáügyek. VIII. Telepítés és ingatlan feldarabolás. IX. Tudományos intézetek és kísérletügy. Azután 30 oldalon Magyarország őstermeléseinek állapotáról tesz jelentést a miniszter, ezt követik a statisztikai táblázatok. Kit érdekel az ország gazdasági állapota az szerezzze meg a könyvet, érdekes adatokat fog benne találni.

A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének az 1910. évről szóló évkönyve most jelent meg, Jeszenszky Pál igazgató szerkesztésében. Az évkönyv magában foglalja az igazgatói jelentést az 1910. évi működéséről. Foglalkozik a kötelező nyugdíj- és a gazdasági törvény revíziójának ügyével, továbbá a gazdasági internátus dolgában megindult mozgalomról számol be. Magában foglalja az évkönyv a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a »Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézeté«-nek 1910. évi zárszámadásait és 1911. évi költség előirányzatát. Az évkönyv végén az egyesület alapító, pártoló rendes tagjainak névsora van. Az évkönyv tagsági illetményként jár a tagoknak.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület most küldötte meg szerkesztőségünknek az egyesület 1910. évi működéséről szóló könyvbe foglalt jelentését. A jelentés szerint az egyesület, 40 népies előadást rendezett télen a vidéken, melyet 2835 kigazda hallgatott meg. Beszámol az egyesület által rendezett háziipari tanfolyamokról, eke versenyekről és az egyesület fogyasztási és értékesítő szövetkezetéről, mely az 1910. évben 352,850 K. áru anyagot adott el. Az évkönyv magában foglalja az egyesület 1910. évi zárszámadásait és a tagok névsorát is.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Miképp hat a kén a lisztharmat ellen?

A francia tudományos akadémia növénytanai osztályában *Marcille* előadást tartott arról, hogy az ő újabb megfigyelései szerint miképp hat a kén a lisztharmat ellen. Általában az a vélemény van elterjedve, hogy a kén részint a kipárolgás, részint pedig azért hat, hogy különféle kénsavas vegyületek keletkeznek.

Ezzel szemben *Marcille* határozottan azt állítja, hogy a kén kizárólag a belőle kifejlődő kénssav által hat pusztítólag a lisztharmatra. A tiszta szublimált kénben, az ő vizsgálatai

szerint 0.2—0.625% kénssav foglaltatik. A kénből formálódó kénssav ugyanis szép időben semmiféle káros hatást sem gyakorol a szőlőlevelek szövetére, esős időben azonban megakadályozza azt, hogy a nedvesség sűrűsödése következtében olyan viszonyok álljanak elő, melyek a lisztharmat kifejlődését elősegítik. *Marcille* szerint tehát ezen elmélet alapján már megérthetjük azt is, hogy miért érünk el az extrafinom szublimált kénnel, melyek igen nagy adag kénssavat tartalmaznak, olyan kiváló eredményeket és miért olyan hatástalan legtöbbször az alig 0.01—0.02% kénssavat tartalmazó közönséges kén.

Végeredményben a szerző odakonkludál, hogy »ha tényleg úgy áll a dolog, ahogy azt mi szupponáljuk, vagyis ha teljes beigazolást nyert azon feltevésünk, hogy a kén hatása azon kénssav mennyiségtől függ, amely benne foglaltatik, akkor kár olyan drága anyagot alkalmazni, mint a tiszta szublimált kén és ha sikerül a kénssav kiváltására más olcsóbb anyagot találnunk, akkor a szőlősgazdák a kriptogamok elleni védekezésnél tetemes összegeket fognak megtakarítani.« B. L.

+ **A takarmány- és cukorrépa felmagzása.** Ismeretes, hogy a kultivált répa két éves növény, mely az első évben gyökerét és tőleveleit fejleszti ki erőteljesen, a második évben pedig az elültetett gyökér szárba indul és magot hoz. Nagyon sokszor — a gazda nem kis kárára — az elvetett répamagvakból már az első évben száras, magothozó növények fejlődnek s az ilyenekről azt mondja a gazda, hogy a répa felmagzott. Néha a növény csak vékony gyökereket fejleszt s úgy indul szárba — ilyenkor majdnem észrevétlenül folytatódik a gyökér a szárba, — máskor meg a szár a már meglehetősen erőteljesen kifejtett gyökérén képződik. Elszórtan, majd minden répaföldön találhatók felmagzott répák, de némely évben — hazánkban az idén is sok helyen — oly nagymérvű a répa felmagzása, hogy a gazda jelentékeny károkat szenved. A felmagzás nem tekinthető egyébnek, mint visszaütésnek a kultivált répa vadonnövény egyéves tőalakjára. Hogy miféle okok segítik elő e visszaütést, arra nézve megfelelő vizsgálatok hiányoznak. Általában azt tartják, hogy a felmagzás akkor áll be, ha a répa fejlődése valamely ok miatt fennakadt s később megint a fejlődésére kedvező feltételek beállnak. Briem szerint ilyenmód fennakadást okozhatnak a kései fagyok, jégverések s hirtelen beálló szárazság akkor, midőn a répa fejlődésének teljében van; továbbá a túlmélyvetés s a gyakori lehengerezés is okozhatnak a répa fejlődésben ilyen zavart.

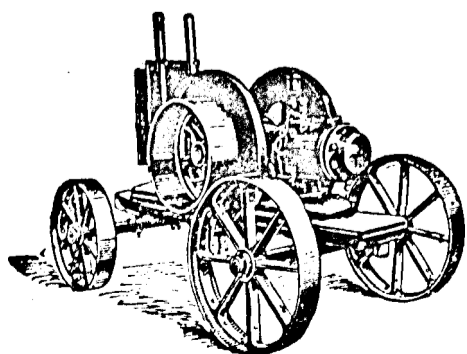
+ **Hogyan neveljük helyesen a pulykát?** Az elkülönített tiszta, sötét, meleg és nyirkos helyen megültetett kotlót naponta félórán át a fészekről levesszük, mely idő alatt zöld és szemes eledelt, friss vizet továbbá hamu, mész és homok keverékből álló porfürdőt kapjon. Ez alatt a tojásokat meleg ruhával letakarni célszerű, nehogy megzúduljanak. A pulykatolyás 30—33 nap alatt kel ki. Ha a fészek alja elég nedves volt, a kelés könnyen megy és azt erőltetni nem célszerű. A pulyka egymásután kétszer is megültethető, igen jó anya, de falánk és ingerlékeny. Hogy a kotló végig békében megüljön, a kikelt csibéket tüstént elszedjük alóla és meleg helyen ruhával kibélelt és le-

takart kosárba gyűjtjük. 12 óra múltán a kis pulykák lábait borszeszbe áztassuk, főtt tojást és kevés finomra vágott csalánt, kenyérmorzsát, később főtt és nyers darát kaphatnak, de tulsok csalán megárt nekik. Italul forralt friss tej a legelőnyösebb. Sokan előszörre egy kis kocka szalonnát s 1 feketeborszemet nyeletnek minden kis pulykával. A kis pulykák fejük kipatagzásáig (3 hóig) tulérzékenyek és esőben, csalánban vagy harmatos fűben járva, fejük lábuk megdagad.

+ **A tej savanyúságának fölismerése.** Legegyszerűbb próbálja a tej savanyodásának az alkohollal keverés: Sokszor fontos, hogy tudjuk, megindult-e már a tejben a savanyodás folyamata, avagy még édes az. A megizléssel csak a nagyobb fokú savanyodást lehet megállapítani; a többi eljárások pedig, amelyekkel a tej savtartalmát szokták megállapítani, többé-kevésbé bonyolultak, de még különböző eszközökre és vegyszerekre is van szükség és bizonyos gyakorlatot és fogást kívánnak. Alkohollal a próba azonban felette egyszerű és könnyű. Ennek alapja a következő: ha bizonyos mennyiségű egészen friss tejet ugyanolyan mennyiségű abszolút alkohollal — vizmentes borszesszel — keverünk össze, a tej épp úgy megalvad, tehát a sajtanyag kiválik, mintha valami savat öntöttünk volna bele. Ellenben ha vizezett borszesszel keverjük össze a tejet, a sajtanyag nem válik ki, föltéve, hogy a tej egészen édes volt és így savanyagok nem voltak benne. Ha ellenben a savanyodás már megindult a tejben, amelybe vizezett borszest keverünk, akkor a sajtanyag kiválása, vagyis a tej megalvadása csak abban a mértékben következik be, amily mértékben tartalmaz vizet a borsesz. Számtalan kísérlet bizonyítja, hogy ha bizonyos mennyiségű tejet ugyanannyi pontosan 68 Tralles fokú borszesszel keverünk és a tejben, illetőleg a tejborszestkeverékben semmi alvadék nem keletkezik: a tej oly édes állapotban van, hogy bátran szállítható és az édes tej elküldésére szükséges idő alatt az megsavanyodni nem fog. A fölvetett esetben ugyanis a tej megsavanyodását okozó gombák még nem szaporodtak el annyira, hogy a tejnek bizonyos ideig édesen maradása veszélyeztetve lenne, föltéve, hogy kellően lehűtjük és a felmelegedését is megakadályozzuk. N. D.

+ **Villamosapás és a fafajták.** Általános az a hit, hogy a tölgyfába sokkal többször csap a villám mint a bükkfába, éppen azért a nép sohasem menekül zivatar elől tölgy alá. Ezt megerősítik a statisztikai adatok; így egy külföldi kísérleti állomás erdeiben összeirt villámcsapások sorozatában azt találjuk, hogy beleütött 86 tölgybe, 20 lucfenyőbe és 4 erdei fenyőbe, de bükkfát egyszer sem ért, jöllehet az erdőknek kilenczted részét bükk alkotja.

+ **Rák a halastóban.** Az »Illustrierte Thierfreund« írja: Mivel a rák a halikrában nagy pusztítást visz véghez, költető tavakban semmiképpen sem tűrhető meg. Ellenben a fő tavakban rákot tartani célszerű, mert mint a természet háztartásának egészségügyi öre, megtisztítja a tavat azon romlandó anyagoktól, melyek a halak eledeléből megmaradva, a tó vizét megrontanák, viszont a halaknak nyújtott élő eledelhez hozzá sem nyul. Hogy a tóban rákokat tartani, illetőleg tenyészteni lehessen, a tónak belső partoldalát 1.5—2 méter vastag-

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel
Iroda és raktár: Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/E.
Legbiztosabb hajtóerő a
G N O M
magánjáró benzín- és
nyersolajmotor.
5000-nél több motor üzemben. Könnyen kezelhető.
Árjegyzék ingyen és bérmentve. 2579

ságban szabálytalan mészkövekkel kell kirakni s dus növényzetről kell gondoskodni. A rák a kövek között könnyen kibővíthető üredékeket talál, melyek neki buvóhelyül és téli tartzkodásul szolgálnak. A rák évenként 100–150 darab tojást rak, sokszor már október végén lerakja, de a fiatal rákok csak a következő év május havában bujnak ki.

+ **Az erdei fenyőcsemetéről** Legtöbb esetben előfordul, hogy a télen át földben maradt erdei tenyő, (*Pinus silvestris*) fiatal csemetéjének nagy része megvörösödik, tühullást kap és hasznavehetetlené válik. Ennek a következő eljárással lehet az elejét venni: Az 1–2 éves csemetét szeptember hó végén, vagy október hó elején gondosan kiszedjük és 70–80 cm-re lazán feltöltött ágyakba ültetjük, azután vékony lombréteggel fedjük be. Az így kezelt erdei fenyőcsemeték a következő tavasszal egészen üde és a kiültetésre kitűnően alkalmasak lesznek míg a közvetlen szomszédságban levő többi csemeték, melyek ily bánásmódon nem részesültek, nagyrészt megvörösödnek, tühullást kapnak és elpusztulnak.

+ **A lovak harapossága.** Ezt a rossz szokást majd mindig hibás bánásmód a csikóval, kelti életre: ritkábban az anyától, vagy más lovaktól tanulják meg azt az állatok. A mily veszedelmes ez, épp oly nehezen szoktatható le arról az állat. Megrögzött harapóknál csak jó szájkosár segít; kezdő harapóknál ütés-verés helyett, mely a bajt csak veszedelmesebbé teszi, próbát lehet tenni a szalonnába való harapással, melyet a harapás pillanatában a ló szájába nyomunk valami boton. Ez legtöbbször szokott használni. Egynéhányszor ugyan még beleharap a ló a szalonnába, de csakhamar megundorodik annak ízétől és felhagy a harapással. (A ló harapásról való leszoktatásának ez egy kicsit drága módja volna a mai világban táján egy szalonnás rongy is ugyanezt a szolgálatot tenné.)

+ **Hogyan lehet könnyen felismerni a valódi vajat a hamis, margarin művajtól?** Miután napjainkban a tápszereket különféleképpen hamisítják, jó tudni, hogy azokat miként lehet felismerni, vagyis miként lehet a valóditól megkülönböztetni. Így a tiszta valódi vajat könnyen meg lehet különböztetni a művajtól, melyet fagyuból kénsavval (vitrollal) készítenek. Nem kell egyebet tenni, mint kis pohárkába diónagyságu vaját meleg vízben felolvasztani. A poharat, amidőn a vaj elolvadt, a forró vízből kiemeljük, ha benne a vaj tiszta, átlátszó olajszerű, akkor az valódi vaj, míg ellenben, ha az tejszerű, zavaros, át nem látszó, akkor az margarin.

+ **Földbe helyezendő fáknak** a korhadástól való megóvására igen alkalmas egy keverék, mely két rész kőszén hamuból és egy rész égetett mészből áll; ezzel a fák befogadására szánt gödrök kitöltendők. A kőszénhamut, vagy meszet tisztán is lehet alkalmazni, mi szintén eléggé konzerválólag hat a fára. K. Ö.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Az élesztőkeverési rendelet életbeléptetésének olhalasztása. A földmivelésügyi miniszter az élesztőgyártásról és forgalombahozataláról már régebben rendeletet adott ki, a melynek értelmében azokban a helyiségekben, a melyekben sörélesztőt gyártanak, vagy átsomagolnak, nem szabad másféle élesztőt gyártani vagy átsomagolni. Mivel az élesztőkeverők egyrésze a rendelet intézkedéseinek eddig még nem tehetett eleget és helyiségeit megfelelőképen nem alakíthatta át, a miniszter e rendelkezés végrehajtását 1911 szeptember 1-ig felfüggesztette.

Erdősítési jutalmak. A földmivelésügyi miniszter az erdőtörvény alapján közgazdasági

jelentéssel bíró erdősítések megjutalmazására az országos erdei alaptól, tizenegy nagy jutalmat és kilenc másodrendű jutalmat tűzött ki. A jutalmakra vonatkozó pályázatok feltételeit a hivatalos lap szombati száma közli.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Az argentinai hus.

Bécs város asztaláról nem akar lekerülni az argentinai hus, mert akárhányszor félre tennék onnan a magyar agráriusok, az osztrák főváros tanácsa mindig visszahelyezi azt s bár mennyire nem izlik az ő népének sem, tukmálja azt mindenkire. Hogy tulajdonképen mi célja van ezzel Bécsnek, azt még ma sem tudjuk teljes bizonyossággal. Tényleg csak egy hajós társaság üzelmei kedvéért hozták még most is a rengeteg mennyiségű húst be? Nem volt erre elég a kormányunk által engedélyezett 2000 tonna? A cím először a „husdrágaság enyhítése” volt. Ezt hihettük is addig, míg be nem bizonyult, hogy a silány minőségű fogyasztott hus épen olyan drága, mint a Bécsben levágott friss hus. Ám most már kérdésessé vált ez is. Nem is akarjuk elhinni, nekünk magyaroknak ugyan nem kell az argentinai hus, mert mi, mint a közmondás is mondja: „szegények vagyunk, de jól élünk”, de a Lajtán tuliaknak sem tetszik a fagyasztott husnak sem az ize, sem az ára. Ennek tetejébe, még az osztrák állategészségügyi tanács f. hó elején tartott ülésén kimondta, hogy a behozatala egészségügyi aggodalmakkal jár és felkérte a minisztert a behozatal tiltására. És már most mindezeknek dacára, hogy sem a népnek nem kell, mert ize nem olyan jó, mint a friss húsé és a megszokott porció előállításához belőle több kell, mint a friss husból, ára pedig ugyanannyi; sem az osztrák állategészségügyi tanács a behozatalt helyesnek nem tartja, Bécs mégis hozatja a húst, ugylátszik addig, míg az ujjával nem éri, míg meg nem csömörlik tőle.

Nem elégszik meg ezzel az általános el-lenszenyvvel, még mindig próbál újabb babérokat szerezni. Utóbb u. i. Nemezük és Zaribnický dr. hatósági orvosokkal bizonyítványt is állított ki, kik szakvéleményükben az argentinai hús zsirját, mint ételzsirt jobbnak minősítik az európai szarvasmarhák kövérjénél és a fogyasztók közvéleményével ellentétben azt mondják, hogy a kövérje nem avas.

A népnek olcsóbb és „jobb” hushoz való juttatására tehát az argentinai hus nem alkalmas. Alkalmas azonban egyébre, mint a „Budapesti Hírlap” írja. Ausztria ugyanis a nagyhatalmak mintájára Argentiniában gyarmatot akar létesíteni, hogy népességének fölös, kivándorolni kívánó részét oda telepítse, amiért mindenáron gazdasági összeköttetést keres Argentínával. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha Ausztria is megnyitja kapuit Argentína előtt. Az argentinai hus beengedése tehát, az osztrák kormány gyarmatpolitikájának kezdő lépései volnának ezek szerint. Ugy látszik azonban, hogy ezen lépések megtételénél nem tekinti az osztrák-kormány, hogy törvényes-e az az ut melyre lépett vagy sem, mert ha tekintené, akkor nem engedhette volna meg, hogy a magyar kormány előzetes beleegyezése nélkül az engedélyezett 2000 tonnán felül is vigyenek be Ausztria területére argentinai húst. Pedig *Weiskirchner* osztrák kereskedelmügyi

miniszter szerint 3750 tonna húst hoztak már be!

A törvénynek ilyen módon való semmibe vétele örökre szégyenfoltja marad Magyarországnak, ha a magyar-kormány az osztrák-kormányt kérdőre nem vonja ezen tetteért. Akarjuk remélni, hogy *Serényi Béla* földmivelésügyi miniszter ur a törvénynek ilyen módon való megsértéséért, a gazdák érdekeinek megvédésére, meg teszi a legrövidebb időn belül a megtorló lépéseket. A *Károlyi Mihály* gróf interpellációjára adott válaszával, épen mint *Károlyi Mihály* gróf, a gazdatársadalom sem elégedhetik meg, mert a 2000 tonnán felül eddig behozott hus, épen elég már arra, hogy azt az osztrákoknak torkán forrasszuk.

T. B.

— **Az E. G. E. romániai gazdasági tanulmány-utjára** eddig a következők jelentkeztek:

Báró Jósika Gábor és Lészai Ferenc e. g. e. alelnökök, Tokaji László e. g. e. titkár, L. Sperker Ferenc, Csontos Miklós, Szász Ferenc, Dr. Porutz Viktor, Br. Incédy Samu, Br. Jósika János, Godolán János, Szász Ferenc, Nagy Dénes, Bocsánczy Tódor és Dr. Szentiványi József. Összesen 14-en.

Ezekon kívül beérkezett még hat feltételes bejelentés, kik közül esetleg 2–3 elmarad.

A kiránduló társaság csak 20 tagból állhatván, ajánlatos a feltételes és az új bejelentések sürgős szabályszerű beküldése, mivel a f. hó 22.-ére kitűzött jelentkezési határidőig bizonyosan számos tuljegyzés fog történni.

A tanulmány-ut részvételi feltételeit és programját lapunk múlt számában közöltük.

Levéli, sürgöny, telefon, vagy szóbeli tudakozódásokra felvilágosítást ad az E. G. E. titkári hivatala, Kolozsvártt, Attila-utca: 10 sz. Telefon: 158.

A résztvevők végleges és teljes névsorát lapunk jövő számában közöljük.

— **Aligazgatói kinevezés.** *Kovács Imre* fővegyészt. a m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte a kir. országos gyapjumenősítő intézethez aligazgatóvá

— **A szőlészeti és borászati felügyelő jelentése a szőlők állapotáról: Szilágyosmlyői kerület.** (Szilágy megye.) Kedvező időjárás folytán a szőlő igen jól fejlődik és így bő termésre van kilátás. Az 1910. évi bortermés felében még eladatlan. Új bor ára 40–50 K, őbor 50–60 K.

Bihardiőszegi kerület. (Bihar és Hajdu megye.) A beállott hideg időjárás a hajtások fejlődését hátráltatta, a hideg időjárás azonban a szőlőkben lényegesebb kárt nem tett. Némely helyen kisebb jégverés is volt. Általában jó termésre van kilátás. Borkészlet csekély, ár: 45–60 K hl.-ként.

Ménési kerület. (Erdvármege.) A szőlők fejlődése szép, a virágzás megkezdődött. Májusban sok eső volt zivatarral és jéggel is, de a jég csak kisebb kárt okozott. Középtermés várható. Új fehér bor ára 42–48 K, új siller bor 38–40 K, új vörös bor ára 80–1000 K, ő fehér bor 52–60 K, ő siller bor 40–44 K, ő vörös bor 90–120 K hl.-ként.

Nagyenyedi kerület. Jégverés Alsófehér megyében kárt okozott, közepes termés várható.

Dicsőszentmártoni kerület. Terméskilátás közepes, munkálatok folyamatban vannak.

Narosvásárhelyi kerület. Szőlők fejlődése kifogástalan, jó termésre van kilátás.

— **Az O. M. G. E. igazgatóválasztmányi ülése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmányja a múlt pénteken tartotta a nyári szünet előtt utolsó ülését Bujánovics Gyula, majd Károlyi Mihály gróf elnöklésével, a Köztelek székházának nagytermében. Mutschenbacher Emil dr. titkár bemutatta a múlt ülés jegyzőkönyvét és bejelenti, hogy újabb 3 alapító és 45 évdíjas tag kéri a felvételét az egyesületbe. A taglétszám 5255. Rubin Gyula igazgató, tudomásul vétel végett előterjeszti az O. M. G. E. 1910. évi vagyonmérlegét, költség- és jövedelemszámláját és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének 1910. évi zárszámadását. Elhatározta a választmány a gazdakongresszusi napló kiadását és az O. M. G. E. tulajdonát képező Szelényi-féle alapítványi birtok haszonbérletének egy évre való meghosszabbítását. Tudomásul vették, hogy Serényi Béla gróf földmivelésügyi miniszter államsegítséget engedelmzett az egyesület üzemi osztályának. Rendezték az egyesület néhai szolgálja özvegyének nyugdíját, majd a személyi ügyek tárgyalása kapcsán elhatározták, hogy a »Köztelek« lap segédszerkesztői állását július 1.-től kezdve Konkoly-Thege Sándor dr.-ral töltsék be. A folyó ügyek letárgyalása után Andrassy Sándor gróf indítványozta, hogy irjon fel az egyesület a földmivelésügyi kormányhoz egy olyan iskola létesítése érdekében mely a közép-képzettségű egyéneket a praktikus és önálló erdőkezelésre képesíti. A választmány Koppély Géza, Grasse Hugó, Zselénski Róbert gróf, Almásy Imre gróf és Pallavicini Ede örgróf felszólalása után, az indítványt a tanügyi szakosztály elé terjesztette javaslattétel végett. Ezután a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége ülésezett.

— **Interpelláció az argentinai husbehozatal ügyében.** Károlyi Mihály gróf, Weiskirchner osztrák kereskedelemügyi miniszternek ama kijelentése alapján, hogy Ausztriába eddig 3750 tonna argentinai húst hoztak be, a képviselő házban a következő interpellációt terjesztette elő.

1. Van-e tudomása a kereskedelmi, illetőleg földmivelésügyi miniszter urnak arról, hogy Argentinából 2000 tonna helyett, immár 3750 tonna fagyasztott hús érkezett?

2. Tiltakoztak-e a miniszter urak ezen husbehozatal ellen?

3. Amennyiben a husbehozatal a tiltakozásnak ellenére történt, miért nem jelentette be a kormány ezt a képviselőháznak?

4. Milyen lépéseket szándékozik tenni abból a célból, hogy vétőjét respektáltassa az osztrák kormány által?

5. Ha nem tiltakozott, hogyan egyeztetni össze ezt azokkal a nyilatkozatokkal, amelyekben kijelentette, hogy több, mint 2000 tonna hus behozatalára engedélyt nem fog adni?

Serényi Béla gróf, földmivelésügyi miniszter nyomban válaszolt az interpellációra. Elsősorban azt a félreértést akarja korrigálni, mintha ő azt mondta volna, hogy ő többre, mint 2000 tonna behozatalára engedélyt nem fog adni, hanem azt, hogy eddig nem adott. Az argentinai hús kérdést alaposan tanulmányozta. Ennek behozatalában veszélyt nem lát. Az argentinai hús ugyanis, nem alkalmas levesfőzéshez. Károlyi Mihály gróf a választ nem vette tudomásul, mert aggályosnak látja, hogy az osztrák kormány a megegyezést félremagyarázhatta. A Ház a választ tudomásul vette, a gazdák azonban ebbe nem fognak belenyugodni, mert maguk részéről sérelmesnek látják a husbehozatalának továbbra való engedélyezését.

— **Kolozs megyei gazdák kirándulása Debrecenbe és a Hortobágy pusztára.** A kolozs megyei gazdasági szakosztály egy 3 napos gazdasági tanulmányi kirándulást tervez Debrecen vidékére birtokosok, lelkészek, kispapok, tanítók, jegyzők stb. részére. Debrecen város meghívója megérkezvén, a kirándulás megtartatik ha 20-nál többen jelentkeznek június hó 20.-ig dr. Csérer Lajosnál (Kolozsvár megyeház)

— június hó 24.-én az esti személyvonattal indulnak — s vissza 27.-én reggel érkeznek. Az összes költség (fél III. o. vasúti jegy 25 koronába kerül, Kolozsváriak is jelentkezhetnek.

— **Szántásverseny Bogártelkén** Az E. G. E. kolozs megyei szakosztálya június hó 18.-án d. u. 3 órakor a *székelyföldi kirendeltség* támogatásával megismétli a szántásversenyt, amely április 29.-én Gyaluban oly jól sikerült, ezuttal a bogártelki, mákói, daróci, türei és egeresi kispapok részére. A kolozsvári bizottság június hó 18.-án, a délutáni vegyesvonattal indul, s a bogártelki őrháznál száll le.

— **A Magyar Gazdaszövetség kecskeméti nagygyűlésének programja.** A Magyar Gazdaszövetségnek Darányi Ignác elnöklésével folyó hónap 21.-én, szerdán délelőtt 1/2 11 órakor tartandó nagygyűlése iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik országwide. A nagygyűlés programját már véglegesen megállapították. E szerint Darányi Ignác, a Magyar Gazdaszövetség elnöke, már az előző napon, június 20.-án délután az ótörái gyorsvonattal érkezik Desseffy Aurél gróf, Károlyi Mihály gróf, számos országos képviselő és notabilitás kíséretében Kecskemétre, ahol 1/2 6 órakor résztvesz a kecskeméti Gazdasági Egyesület ünnepélyes házavatásán. Az nap délután tartják a »Széchenyi Szövetségek« is szövetségi tanácsulésüket. Este a sajtószövetség hangversenyt rendez a vendégek tiszteletére a színházban. Másnap reggel a résztvevők egyik csoportja a reggel 5 óra 40 perckor induló személyvonattal, a zöme pedig a notabilitásokkal a 8 óra 15 perckor induló gyorsvonattal utazik Kecskemétre, ahova ez alkalomból második esetleg még harmadik vonat is indul, úgy hogy 1/2 11-re, mire a gyűlés kezdődik, az összes vonatok megérkeznek. Akik már az előző nap Kecskemétre érkeztek, megtekintik a hajnali híres gyümölcs vásárt. A nagygyűlés kezdetét 1/2 11 órakor három kürtzó jelzi. A gyűlés a Katona József sétányban külön célra fölállított hatalmas csarnokban lesz, mely 5—6 ezer ember befogadására készült. Gyűlés után 1/2 2 órakor kezdődik a 4000 terítékes társasébdé, majd a kirándulások. A vendégek három kirándulásra vehetnek részt. 1. A földmives iskolához délután 3 órakor külön vonaton. 2. A Miklóstelepre (nagy szabású szőlőtelep) délután 3 órakor másik különvonaton. 3. A pinceszövetkezethez délután 3 órakor gyalog. Akik ezen kiránduláson résztvesznek, este 7 óra 49 perckor személyvonattal utazhatnak Budapest, 7 óra 50 perckor pedig Szeged felé. A rendezőség gondoskodott a visszafelé utazó gazdák kényelméről s ismételten figyelmezteti azokat, kik szállásra jelentkeztek, hogy tudassák érkezésük pontos idejét Farkas Ignácal az elszállásoló bizottság elnökével Kecskeméten.

— **A Kolozsvári Gazdasági Egylet** felterjesztést intézett a pénzügyminiszter urhoz, hogy a kezelése alatt álló Kolozsvár határában fekvő régi Sigmond-féle birtokot vételáron engedje át a Kolozsvári Gazdasági Egyletnek, hogy kispapok tagjai azon műszakilag berendezett öntözhető veteménytermelő telepeket létesíthessenek, hogy ezáltal a maguk megélhetését biztosítsák és Kolozsvár piacát is jobb minőségű veteménnyel láthassák el.

Az egylet több tagja e héten Debrecenbe rándult ki, az ottani gazdasági akadémia, a Hortobágy és a Nagy-Áltöld megtekintésére.

— **A »Thanaton« ára és készlete.** A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság a következőket közölte a MSzOE. elnökségével, mely ez ügyben a pénzügyminiszterhez sürgős felterjesztést intézett: Akár a szőlőgazdák országos, akár más gazdasági és kertészeti egyesület, vagy szövetkezet részére szükséges »Thanaton« 100 és 200 kg.-os hordókban csomagolva, 100 kg.-ként 90 korona kedvezményes árban fog az ezen központi igazgatóságnál, történő rendelésekre kiszolgáltatani. Az említett egyesületek a szükségletű »Thanaton«-t oly módon szerezhetik meg a központi igaz-

gatóságnál, hogy az árat adóhivatalnál (állampénztárnál) ellenyugta mellett a »Dohányeladás« javára befizetik s az erről szóló nyugtát a központi igazgatósághoz átteszik, mely azután a »Thanaton« sürgős megküldése iránt intézkedik. A »Thanaton« nikotintartalma 4 és 8% között váltakozik. Ami a termelőtársadalomnak azt a kérdést illeti, hogy ebből a védekezőszerekből az eddiginél nagyobb készlet tartassék, rámutat a központi igazgatóság arra, hogy a »Thanaton« hosszas raktározás alkalmával (főleg nyári melegben) könnyen bomlásnak van kitéve és így nagyobb mennyiségben való készleten tartása veszéllyel jár. Azonban a dohányáruraktárak fölhívták, hogy főleg május elejétől július végéig a várható szükségletnek megfelelő készletet tartsanak, hogy a dohánylugvizikvontat kiszolgáltatásában készlethiány miatt késedelem ne állhasson be.

— **Az O. M. G. E. tanulmányutja.** Június 10.-én délután 5 órakor indult az O. M. G. E. harminc tagból álló ideai tanulmányozó társasága Budapestről a déli vasuton Torinoba. Az indulást megelőzően délelőtt 10 órakor a Köztelek nagytermében ismerkedő összejövetel volt, amelyen a tanulmányut résztvevői átvették utikönyvecskéiket, résztvevői jelvényüket, podgyászszámaikat és a tanulmányut részletes menetrendjét. Torinóban az ottani magyarkir. állítás mezőgazdasági csoportjának vezetősége kalauzolja a kirándulókat, akiket Piacenzában és Milanóban Alpe, a milánói mezőgazdasági tanintézet tanára fog vezetni. Igen meleg fogadás vár a társaságra Svájcban, ahol az ottani gazdaszövetség, Tirolban, ahol a tartományi gazdatanács és Salcburgban, ahol az ottani tartományi gazdasági egyesület váltatták magukra az előkészítést, s az utiterv megállapítás munkáját, valamint egyes intézmények és gazdaságok megtekintésére szóló meghívások kísérlését.

— **Védekezés a szőlőbetegségek ellen.** A m. kir. ampelológiai intézet igazgatósága a szőlőbetegségek leküzdése érdekében a következő közleménnyel fordul az ország szőlőbirtokosa'hoz.

A szőlősgazdákat a múlt évi peronospora pusztítás ovatosságra intette s már most tömegesen küldenek be beteges kinézésű szőlőlombozatot az ampelológiai intézetbe megvizsgálás céljából s aggódva kérdik, hogy peronospora-e az vagy valami más pusztító betegség jelentkezése. Megnyugtathatjuk szőlősgazdáinkat, hogy a fiatal leveleken, annak felső részén vannak most található dudorok és ezek alatt a levél alján levő fehéres, szőszös bevonatok egy atkának (Phytoptus, Eriophyes vitis) szurásai nyomán keletkeztek, vagyis nem peronosporával van dulgunk, hanem az erinosis másképszőszösödés néven ismert jelenséggel, mely bajt ritkán okoz s ellene nem is igen nagyon szoktak védekezni. A peronosporára azonban tovább is figyelemmel kell lenni és a szőlőn a rezes védekezést már most foganatosítani kell 1%-os bordoi lével, a második permetezést pedig közvetlen a virágzás előtt vagy után. A szőlő felkötözésével pedig sietni kell, mert a földön fekvő buja hajtásokon hamar fészket ver a peronospora, különösen a mostani nedves idő mellett. Ki nem próbált új védekező anyagokra ne parazoljunk, mert ezekkel csak kockáztatjuk a védekezés sikerét és a peronospora más sörétnagyságban leszűreteli a szőlőtermést. A szőlőmoly hernyójának föllépését is figyelni kell, mely gyakran akkora kárt tesz a virágzó fűrtökön, mint a peronospora. Az ampelológiai intézet (Budapest, II. Debrői-ut 15) díjmentesen küld nyomtatott utmutatást a védekezésre mind azoknak, kik egy levelezőlapon ezt kériik.

— **A szőlősgazdák és a bor oladás.** Szőlősgazdáinkra nézve igen fontos határozatot hozott a közgazgatási bíróság. Nagyon sokszor megtörténik, hogy a bortermelők, akik bortermésüket nagyon (50 literen felüli mennyiségben) eladni nem tudják, vagy kis a mértékbeni értékesítést különféle okból előnyösbb-

nek tartják, saját termésű boraiknak eladására kis mértékben (zárt palackokban) kérnek engedélyt a kir. pénzügyigazgatóságoktól. Ezeknek az engedélyeknek a megnyerése nem útközött eddig semmiféle akadályba. Megadták az engedélyt mindenkinek, aki kérte, melylyel a kincstár érdekei nem sértettek. A korlátlan italmérők italmérési illetékén és kereseti adóján felül igen csinos összeget kapott a kincstár saját termésű borainak eladásával kis mértékben foglalkozó szőlősgazdák italmérési illetéke és kereseti adója címén is. Az utóbbi bevétel-től ezután elesik a kincstár. A közigazgatási bíróság ugyanis kimondotta, hogy a szőlőbirtokos, ha szőlője termését eladja, csak a földadóval már megrovott jövedelmét váltja pénzre és az eként pénzzé tett, már megadóztatott jövedelme után *külön kereseti adót fizetni nem tartozik* különben ugyanazon adóalanynál ugyanazon jövedelemnek kétszeres megadóztatása állana be. Az a körülmény, hogy a szőlősgazda bortermését nem nagyban, hanem kicsinyben árusítja el és hogy ehhez fennálló törvényeink értelmében pénzügyi hatósági engedély szükséges, a kereseti adókötelezettséget nem állapítja meg. A szőlőbirtokos borát akár nagyban, akár kicsinyben adja el, szőlőbirtokának hozadékát értékesíti s az eladás kicsinyben nem minősíthető a földadónál tekintetbe nem vett személyes keresetnek.

— **Álhirok a Magyar Gazdaszövetség kecskeméti nagygyűléséről.** A Magyar Gazdaszövetségnek Darányi Ignác elnöklésével folyó hó 21. én Kecskeméten tartandó nagygyűlésére tömegesen készülődnek az ország legtávolabbi községeiből is. A nagygyűlésre való jelentkezés méretei minden várakozást fölmúlnak. A nagygyűlés rendezősége azonban számol azzal az eshetőséggel, hogy rosszakaratu forrásból terjesztendő vészhiressel az idén is ártani akarnak a nagygyűlés imponálás sikerének, mint a múlt évben, mikor a kedden megtartott nyíregyházi nagygyűlés előtt egy lelkiismeretlen fővárosi könyvnyomatos elárasztotta hamis hírével a napilapok vasárnapi számaikat úgy, hogy a cáfolatra idő sem maradt. Hasonló eshetőség kikerülése végett a Magyar Gazdaszövetség óvatint a magyar földmivelő népet attól, hogy az ilyen híreszteléseknek hitelt ne adjon, mert a nagygyűlést folyó hó 21. én Kecskeméten okvetlenül megtartják. A nagygyűlés résztvevőinek befogadására szolgáló óriási sátrak készülnek s Kecskemét város közönsége nagyarányú előkészületeket folytat a gazdák ezreinek fogadására.

— **Érdekes molystatisztika.** Mig az elméleti és gyakorlati szakemberek nagyrésze már a molyfogólampáknak nem tulajdonít nagyobb jelentőséget, addig mások, főleg a francia gazdák közül igen szép eredményekre hivatkoznak. Így Chappaz francia jeles gazda és szakiró a »Progrés agricole« utolsó számában a tavalyi védekezésről számol be, melyet Avizeben és Gramant-ban (Ghampagne) hajtottak végre. 390 hektár területen állítottak fel molyfogólampákat és nem kevesebb mint 4.330.737 nőstény Eudemis-t és 2.764.604 nőstény Cochylist sikerült ezúton megsemmisíteni. Amellett a megfogott pillék tulnyomó része még nem tojta ki petéit, amint az hitelesen konstatálva lett. Ezen óriási molymennyiség elpusztítása pedig aránylag hektáronként nem került többbe, mint 90 frc.-ba, úgy hogy három év alatt az egész berendezés amortizálva van és a folyó kiadások is fedeztetet találhatnak.

— **Az árpabogár fellépése.** A Mezőség több vidékéről vettük a hírt, hogy az árpabogár nagymennyiségben lépett fel és igen nagy károkat okoz. Titkári hivatalunkat sűrűn keresik fel a thanaton kiszolgáltatásához szükséges hivatalos bizonyítványok kiállítása végett. A

thanatont a kolozsvári dohánytőzsdében lehet megrendelni, mely hetenként kétszer, kedden és pénteken küldi szét a beérkezett megrendeléseket.

— **Méhészgyűlés Székelybethlenfalván.** Az Udvarhelymegyei Méhész Egyesület legutóbbi választmányi ülését Székelybethlenfalván tartotta meg Soó István gazdaságában. A gazdaság bejárása és megtekintése után, a 34 családdal bíró méhesházba vonult a közel 70 főből álló méhészcsoporthoz, ahol Derzsi Samu tartott előadást a tavaszi átvizsgálásról és a fejlődéshez mért kaptár bővítéséről. Az Erdélyrészi Méhész Egyesülettel közösen augusztus hónap folyamán Udvarhelymegye területén nagy vándorgyűlést rendeznek kiállítással kapcsolatosan. A gyűlés helyét és idejét a két egyesület elnöksége fogja meghatározni és meghívják erre Erdély összes méhészeit. Jóváhagyólag vettek tudomásul Gál Imre titkár jelentését az egyesületi ügymenetről, majd elhatározták, hogy a tagok részére, őszi kiosztásra kedvezményesen áron gyümölcsfaoltványokat kérelmeznek. Végül a Szabó Bálint kántortanító által kezelt faiskolát nézték meg Lányi Imre elnök vezetésével.

— **Nagy szárazság.** Szilágy vármegyében az állandó nagy szárazság, a szép reményekre jogosító őszi vetésekben már nagy károkat okozott. A tavaszi vetéseket és a széna-termést annyira legyengíti, hogy a legszomorubb esztendőkre egyikére lehet kilátás. Hasonló, sőt talán még szomorubb az állapot Csikmegyében, ahol nagyon sok vetést ki kellett szántani. Erdély egyéb vidékeiről általános esőzéseket és hűvös időt jelentenek.

— **Az állati betegségek országos összegezése** június 10.-ről.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapothoz képest			
	község	udvar	több		kevesebb	
			község	udvar	község	udvar
Lépfene	222	241	16	18	—	—
Veszétség	256	264	—	—	2	—
Takonykór	54	70	—	—	4	4
Ragadós száj- és körömfájás	1721	9979	291	2282	—	—
Juhhimlő	35	50	3	5	—	—
Iva szervi hólyagos kiütés	51	106	—	—	1	3
Rühkór	294	617	—	—	8	22
Bivalyvész	4	4	—	—	1	1
Sertésorbánc	247	534	31	91	—	—
Sertésvész	491	1329	74	312	—	—

Epen most egy éve, hogy a száj- és körömfájás elindult országos körutjára és ami dőn bejárta egy év leforgása alatt az egész országot, ismét utrakészülni látszik. A földmivelésügyi miniszter urhoz június 10.-ig beérkezett jelentések alapján u. i., a múlt heti állapothoz képest 291 községnek 2282 udvarával több van fertőzve a száj és körömfájás ragályával. Oka lehet ennek az, hogy a miniszternek azon rendeletét, mely szerint a ragályanyagot tartalmazó trágyával kevert alom kihordandó, sok helyen még a mai napig sem hajtották végre.

— **Ujabb szőlészforradalom Franciaországban.** A nemrégén kissé lecsillapodott szőlősgazda forradalom újra hatalmas erővel tört ki Franciaországban. A hamu alatt lapangó parázs hirtelen föllobbant. A forrongás kitörésekor a kormány mindent megígért a szőlőtermelőknek. Rábizta az ügy rendezését az államtanácsra, a bortermelőket pedig megnyugtatták, hogy a híres »Champagne« területét pontosan körülhatárolja, de viszont ebbe a vidékbe be fognak sorozni minden olyan szőlőterületet, amely igényt tarthat rá, hogy a termékeit a büszke »Champagne« jelzővel jelezhessék. Most, hogy nyilvánosságra jutott az államtanácsnak az a határozata, amely szerint

Bar-sur-Aube-ot nem az első champagnei kerületbe osztották be, a zavargások újult erővel törtek ki. A kizárt terület vincellerei fegyverrel akarják a jogaikat kivívni és valóságos ütközetek folynak a lakosság és a katonaság között. A hangulat már annyira elmérgesedett, hogy a katonáknak ki kellett adni a parancsot, hogy szükség esetén éles töltéssel löjjenek a zavargókra. A rendkívül szigorú intézkedéseknek hatása legalább egyelőre az, hogy az aube-i gazdák a további erőszakoskodástól elállottak.

— **Értesítés.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter közli az ügy iránt érdeklődő lótenyésztőkkel és gazdaközönséggel, hogy az állami ménesek lóanyagának osztályozása a folyó évben a következő sorrendben fog megtartatni: Kisbéren június 9.-től 13.-ig (bezárólag), Bábólnán » 16.-tól 20.-ig » Mezőhegyesen » 27.-től július 4.-ig (bezárólag).

A fogarasi ménesben tartandó osztályozás napjai későbbben fognak megállapittatani.

— **A bordói lé helytelen elkészítése.** A m. kir. Ampelológiai Intézet a neki beküldött vizsgálati tárgyakból a mikroszkópiummal megállapította, hogy sok helyütt a gazdák a rezes védekező szereket nem közömbösítették oltott mésszel azon pontig, *mig az elkészített lé a vörös lakmusepapírt megkékkíti*, minek révén a savanyu kékgalic a lombzotot megperzselt. Az intézetnek ezt a figyelmeztetését meg kellene szivlelnie termelőinknek és a bordói lé kiszítésére nagyobb gondot fordítani, hogy a tőkékben kár ne essék.

— **Mezőgazdasági és közigazdasági egyetem.** Az O. M. G. E. és a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége elé Balogh Elemér, a Hangya vezérigazgatója javaslatot terjesztett, hogy Budapesten mezőgazdasági egyetemet, vidéken pedig közigazdasági egyetemet állítson föl az állam s a szakminiszteriumokban ezután csak a mezőgazdasági, közigazdasági és műegyetemet végzett ifjakat alkalmazzák. Jogászt csak olyan állásba tegyenek, amely megköveteli a jogi képzettséget. Szerinte, a tudományegyetemek számát nem kellene szaporítani egyelőre, az egyetemek csak annyi hallgatót vegyenek föl, a hányat valóban be tudnak fogadni. Az előadások látogatását kötelezően kellene elrendelni. A. M. Gy. O. Sz. a javaslatot tárgyalta már és el is fogadta.

— **Méhészeti vándorgyűlés Szegeden.** Abból az alkalomból, hogy az Országos Magyar Méhész-Egyesület első vándorgyűlését f. évi július hó 2.-án Szegeden fogja megtartani, a Szegedvidéki Méhészegylet helyi vonatkozású méhészeti kiállítást rendez a végből, hogy a napot úgy résztvevő vándorgyűlést tartó méhészek, valamint a kiállítást rendező méhész-társak előtt is emlékezetessé, ünnepesebbé tegye.

— **Állatbiztosító szövetkezet Választonon.** Vasárnap tartották meg Választonon az állatbiztosító szövetkezet megalakítását. A szövetkezetbe belépett 26 tag köztük románok is. Védnökül a tagok meg nyerték br. Bánffy Albert választói nagybirtokost. A szövetkezet szervezése körül Bácsay Gyula ref. lelkész. Thumerer Albert és Sinkovits Gyula szereztek érdemeket A szövetkezetek, hasznos és szükséges voltáról dr. Cséser Lajos gazd. ak. tanár tartott előadást.

— **A kolozsvári országos állatvásár.** Az idei kolozsvári országos állatvásárra felhajtottak összesen 6247 szarvasmarhát 405 lovat. Ebből eladott 1281 szarvasmarha és 218 ló.

— **Az ordélyi állatcsempészés megakadályozása.** A pénzügyminiszter Solymdssy Ágost

ton királyi tanácsos, győri királyi pénzügy-igazgatót kiküldte az erdélyi havasokon keresztül évek óta folyó állatcsempészés megakadályozására szervezendő pénzügyi őrségek felállítására. Solymássy Ágost kiküldetése hónapokra ki-terjed.

— **A borhamisítás statisztikája.** Miként hivatalos forrásból értesülünk, a mult esztendőben az Országos Chemiai Intézet Budapest g-összesen 344 minta gyanusnak jelzett bormintát vizsgált meg, mely 148 fél pincéjéből került ki. A megvizsgált minták közül 37 minta (tehát körülbelül 9%) találtatott hamisnak, míg a többi ellen vegyeimezés alapján kifogás nem volt emelhető. Ez mindenesetre kedvező arány, mely annak tanubizonyosága, hogy az új szigorubb bortörvényt az érdekeltek jobban respek-tálják, mint a régít.

— **Házaló székely cigányok.** A székely népmentés iránt országszerte tapasztalható nemes rokonérzéssel az élelmes székely házaló cigányok állandóan visszaélnék. Engedélyük csakis a székely háziipar eladásáról szól, mégis évente százezreket érő osztrák gyáripar termékekkel csapják be a jóhiszemű vevőket. Ellenőrzést senki sem teljesít. A silány gyári árut, mint eredeti, csupa igazi székely portékát árusítják országszerte. A fővárosban lakó székelyek végre is megsokalták a cigányok garázdálkodását és országos mozgalmat indítottak a visszaélések ellen. Egyelőre Budapestben egy „Székely Itthon“ árucarnokot létesítenek, melyben az eredeti székely ipar-termékeket ólompecsétes védjeggyel hozzák forgalomba. A „Székely Itthon“ tizkoronás részjegyei egy korona beiratási díj mellett már előjegyezhetők a „Hangya“ pénztáránál.

— **A világ népessége.** A világ népességének növekedéséről a minap jelent meg egy kis könyv Londonban, amelyből a következő érdekes adatokat vesszük át. A világ összlakossága az 1905. évben az 1895. évvel szemben 63 millió főnyi szaporodást mutat, ami az egyes jelentékenyebb államok illetőleg népek közt így oszlik fel:

	1895	1905
Oroszország	125,000.000	141,200.000
Egyesült-Államok	68,934.000	83,143.000
Németország	52,279.000	60,505.000
Japán	42,271.000	47,975.000
Anglia	39,221.000	43,221.000
Franciaország	38,459.000	39,300.000
Olaszország	31,296.000	33,604.000
Ausztria	24,971.000	27,241.000
Magyarország	18,257.000	20,114.000
Spanyolország	18,157.000	18,900.000
Kisebb népek	47,732.000	54,166.000

A világ legnagyobb városainak lakossága: London 4,872.710, New-York 3,437.700, Páris 2,714.000, Berlin 2,040.000, Tokio 1,819.000, Chikago 1,699.000, Bécs 1,675.000, Filadelfia 1,294.000, Szt.-Pétervár 1,265.000, Moszkva 1,039.000 és Buenos-Aires 1,026.000.

2583

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megsza-vazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményyt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Dr. gróf Teleki Domokos ur óméltósága többszörösen kitüntetett geryeszegi magyar erdélyi tenyészetéből:

Eladó több elsőrendű két éves tenyészkepes bika, 6 drb fiatal hasas számfeletti tehén, 3 drb növendék üsző. Érdeklődőknek felvilágosítást készséggel ad: (Geryeszeg posta.)

2597 Palfy Dezső, gazd. intéző.

Papp Kálmán

szőlőbirtokosnál SOMOGYOM, (K.-Küküllőm). 350 hl. tisztán kezelt saját termésű hegyi, asztali és csemege bor az 1907—1910. évekből hektóliterenkint 60—200 kor.-ig sylváni, leányka, som és rizling fajtákban

eladó.

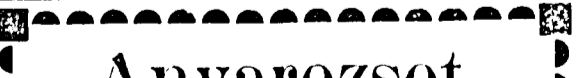
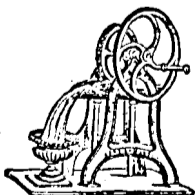
OMEGA-LÁNCKUT

világ legjobb, legbiztosabb és legolcsóbb kutszivattyuja, reudkívül sok vizet ad, kis gyermek kezelheti, soha be nem fagy, soha nem romlik, mindenki felszerelheti és karban tarthatja. Árlap ingyen és bérmentve.

2581 Községi jegyzők honoráltatnak.

BÁRDOS ÉS BRACHFELD

BUDAPEST, VI., Gyár-utca 5/6 sz.

Anyarozsot,

buzavirágot, pipacsot és az összes gyógyfüveket vásárolja:

Fischer Izidor Zalaegerszeg.

Cím megőrzendő:

2590

2585 I.

Gazdatiszti vagy segédtishti állást keres,

gazd. tanintézetet és felsőbb szülő és borgazdasági tanfolyamot végzett, ref. vallású 39 éves, nőtlen, 6 évi uradalmi és 10 évi magán gazdasági praxissal bíró egyén.

Cím: a kiadóhivatalban.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz., Alakult 1909. Alakult 1900.

Biztosítási alap	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,981.360.— K.
Tartalékok	2,401.687.53
	Összesen: 4,383.047.53
1901. évi fölösleg	90.349.—
1902. " " "	59.782.26
1903. " " "	109.831.73
1904. " " "	72.488.28 K
1905. " " "	61.780.60
1906. " " "	39.248.65
1907. " " "	41.877.32
1908. " " "	81.088.76
1909. " " "	106.589.64
1910. " " "	120.164.38

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz, mint a jégkár-ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. év végén a tartalékok 2,401,687,53 koronára rúgnak.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

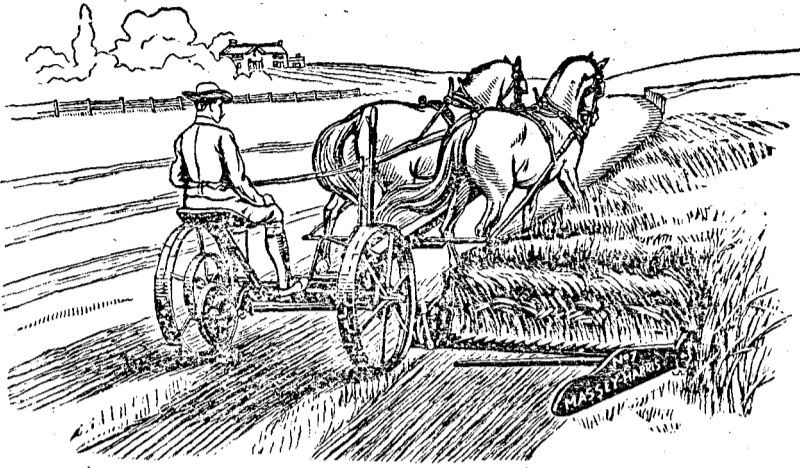
Hirdetéseket a leg-
jutányosabban az

„Erdélyi Gazda“

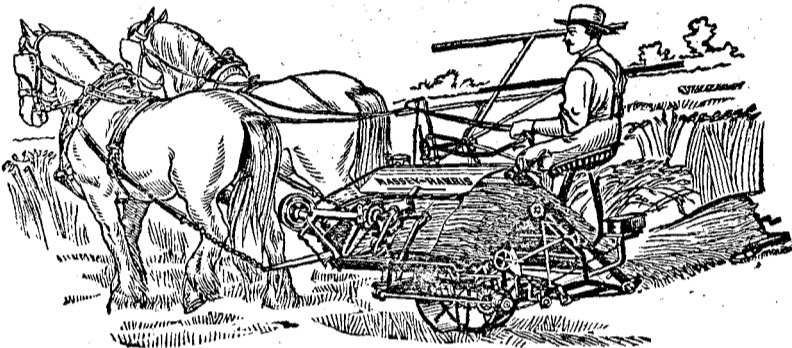
kiadóhivatala vesz fel.

MASSEY-HARRIS C^o R. T.

2521

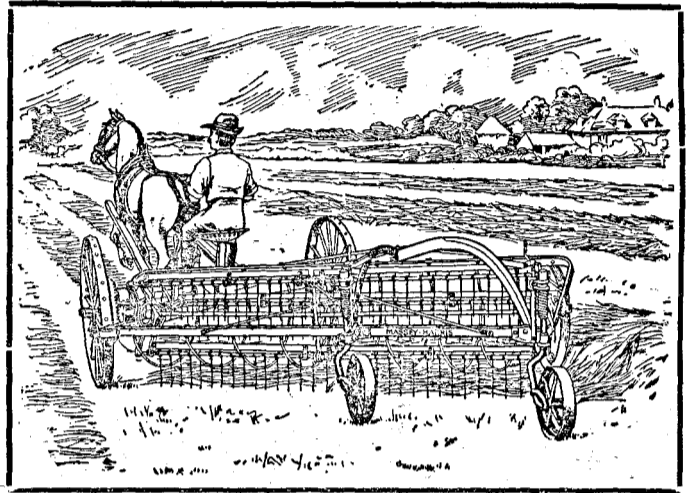

A világ legjobb gyártmányai!

fűkaszaló, aratógép és föld-
mivelő eszközök gyára
TORONTO, ÉSZAK-AMERIKA.

„Side Delivery“

Kombinált szénagyűjtő- és forgatógép.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld

Massey-Harris C^o R. T. Budapest, V., Alkotmány-utca 23.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egy-uttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kiméltó eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet“-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a főzsdéken is jegyzett 50 év alatt kisorsolándó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál“ ki-fizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeiük adás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaügynökség **GOMBOS BENŐ** Kolozsvár, Ferenc József-ut 7. A „Nagyszebeni Földhitelintézet“ kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagyárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szereshető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladónak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. **Ponyvakölcsönző Intézet.** Tessék ajánlatot kérni!

2260

Szivattyúk és Mérlegek

2080

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

Legmodernebbül berendezett gyári intézetünk

40 év óta áll a legelső helyen

az összes présgyárak között és 2586

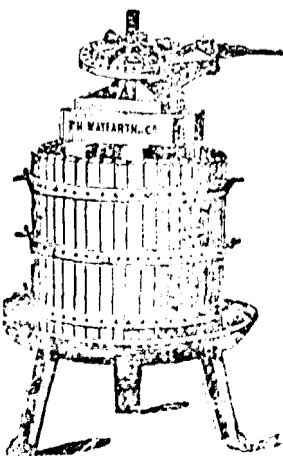
a legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleges képes-árjegyzéket (309 sz.) a bor és gyümölcs présekről, teljes szüretelési berendezésekről, u. m. víznyomású prés, gyümölcs és szőlő-malmok, szőlőzuzok és bogozók stb. Több mint 680 éremmel és első díjjal kitüntetve.

PH. MAYFARTH & Co.

Wien, II., Taborstrasse 71.

Képviselek kerestetnek. — Képviselek kerestetnek.

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank KONVERZIONÁLIS SORSJEGY,

- MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
- MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra már egy vagy több nyeremény esett,
- MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehetők bárhol.
- MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játéktérve ennek van és
- NERT legnagyobb főnyereménye

EGY MILLIÓ KORONA.

Húzások: minden év február 25-én, Április 25-én, Junius 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10 havi részletre havi 16 — korona	
11	15 —
15	11 —
17	10 —
19	9 —
23	7 50
25	7 —
30	6 —

vagy letétre 30 — K foglaltó lefizetése után legolcsóbb kamattal. A nyeremények azonnal a vévét illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
Mátyás király-tér 7. szám alatt. 2004

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

NAGEL ADOLF BUDAPEST, V., Arany János-u. 10. Táviratcim Nagela. :: Telefon 35—92. 2578

KLINGER HENRIK

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér II. sz.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-ZSÁKOKAT

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvákat** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvákat, nyers- és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.**

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

2580

ERDÉLYI BANK és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.

Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.

Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös anuitás mellett.

Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál

2017

Az igazgatóság.

Nr. 240—1911.
a. f. c. sc. d.

2594

Birtok-haszonbérbeadás.

Mező-Nagy-Csán község (Torda-Aranyosmegye) határán levő, a naszódvidéki központi iskolaalap tulajdonát képező, gyönyörű fekvésű 1030 hold 1204 négyszög ölkiterjedésű, szántó, kaszáló és legelőből álló ingatlan birtok, a rajta levő lak- és gazdasági épületekkel, 1912. évi április hó 24-ikétől kezdődőleg 6 egymásutáni évre fog legelésre, esetleg művelésre nyilvános árverés útján haszonbérbe adni.

A kikiáltási ár mint évi haszonbér 12000 koronában van megállapítva.

Az árverés kizárólag zárt írásbeli ajánlatokkal tartatik meg, melyek 1911. évi július hó 31-én délután 5 óráig alulírott igazgató választmányhoz nyújtandók be 1200 korona bántópenzzel együtt.

Az ajánlattevő nyilatkozni tartozik ajánlatában, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri, azokat elfogadja és azoknak magát föltétlenül aláveti.

A részletes árverési és szerződési feltételek az alapok irodájában megtekinthetők és saját költségén, másolatban vehetők.

A naszódvidéki központi iskola- és ösztöndíj alapok igazgató választmányának

Naszódon, 1911. évi április hó 29-én tartott üléséből:

Elnök helyett: Dr. Tanco Pál, s. k.

Titkár: Dr. Simon Nestor, s. k.

Eladó

70 drb 1½ éves, páronként 150 kiló sulyu mangalica süldő és 75 drb 1 éves tenyészkoca.

Levélcim:

NAGY DÉNES,

földbirtokos,

Torda.

2593

(Torda-Aranyosmegye.)

A t. szőlősgazdák figyelmébe ajánljuk az általunk évek óta gyártott és legjobbnak elismert

DEMJÉN-féle „VULKÁN” hátkénporfúvókészülék.

Erős és tartós kivitel. Könnyen kezelhető, legmegbízhatóbb szerkezet. A porozás tetszés szerint szabályozható.

Megrendelhető:

Demjén Ignác

műszaki fém- és pléhcikkek gyárában Budapest, VIII., Magdolna-u. 14.

2584

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő
BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33.

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Uradalmi számadások

átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró 2564

szakember.

Cím a kiadóhivatalban.